

Sygn. akt VI U 2601/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2016 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 23 lipca 2015 r., znak: (...)

w sprawie: J. K.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. K. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 9 czerwca 2015 r. do dnia 31 marca 2019 r.,
- 2) stwierdza, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił przyznania ubezpieczonemu J. K. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, na podstawie przepisu art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 roku nr 153, poz. 1227)

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS ubezpieczony nie został uznany za niezdolnego do pracy zarobkowej.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony, który wniósł o przyznanie mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, iż aktualny stan jego zdrowia nie pozwala na podjęcie pracy zarobkowej.

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego, organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. K., ostatnio zatrudniony jako pomocnik murarza, w dniu 7 maja 2015 roku złożył w pozwanym organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do renty. Ubezpieczony udokumentował wymagany staż ubezpieczeniowy. Do dnia 8.06.2015 r. ubezpieczony pobierał świadczenie rehabilitacyjne. Pozwany organ rentowy poddał go badaniu przez lekarza orzecznika i komisję lekarską ZUS, którzy w wydanych orzeczeniach nie uznali ubezpieczonego za osobę niezdolną do wykonywania pracy zarobkowej. **-okoliczności bezsporne**

W celu zweryfikowania powyższych orzeczeń Sąd powołał biegłych lekarzy sądowych z zakresu następujących specjalności: neurologa i psychiatry.

Biegli lekarze sądowi w wydanej opinii w dniu 12.02. 2016 roku rozpoznali u ubezpieczonego następujące schorzenia:

1. Zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa z uwypukleniem krążka L3-4 i L5-S1

z zespołem bólowym

2. Organiczne zaburzenia nastroju i osobowości

3. Upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim

4. Niedosłuch obustronny

5. Padaczka

6. Uzależnienie mieszane - w okresie abstynencji

7. Przewlekłe zapalenie wątroby typu C.

Na podstawie przeprowadzonych badań sądowo-lekarskich i zapoznaniu się z dokumentacją medyczną znajdującą się w aktach sprawy biegli stwierdzili, że stan zdrowia ubezpieczonego powoduje częściową niezdolność do pracy - do 31.03.2019 roku, od dnia złożenia wniosku o rentę.

Biegli wskazali, że przebieg zaburzeń u ubezpieczonego ma charakter przewlekły, w czasie ulegało natomiast zmianie nasilenie poszczególnych objawów. Biorąc pod uwagę obraz kliniczny zaburzeń u badanego - nasilenie i częstość objawów, dotychczasowy przebieg choroby, obecny stan zdrowia - biegli stwierdzili, że zaburzenia występujące u ubezpieczonego powodują znaczne ograniczenia i dezorganizację funkcjonowania indywidualnego i społecznego oraz narastające nieprzystosowanie zawodowe.

U badanego biegli rozpoznali upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Osoby z takim deficytem funkcji poznawczych, zdaniem biegłych, są zwykle potencjalnie zdolne do pracy wymagającej raczej praktycznych niż szkolnych umiejętności. W określonych warunkach społeczno-kulturowych niepełnosprawność intelektualna mogła początkowo u ubezpieczonego nie ograniczać w znacznym stopniu zdolności do zatrudnienia. Jednak stopniowo narastające trudności emocjonalne i behawioralne powodowały u niego niezdolność do radzenia sobie w efektywnym pełnieniu ról społeczno-zawodowych.

Biegli podkreślili, że obecnie ubezpieczony przejawia przede wszystkim zaburzenia w sferze afektywno-behawioralnej. Obserwuje się trwałe deficyty poznawcze oraz objawy zaburzeń nastroju. Powodują one znaczne trudności w organizowaniu codziennego toku zajęć, w zakresie współpracy, motywacji oraz wykonywaniu i wydajności pracy. Przebieg zaburzeń ma charakter przewlekły, w czasie ulegało natomiast zmianie nasilenie poszczególnych objawów.

Obniżony poziom funkcjonowania intelektualnego jest tylko jednym z aspektów upośledzenia umysłowego. Konieczna jest również ocena umiejętności społecznych i adaptacyjnych, a także dokładna ocena możliwości edukacyjnych i zawodowych. Zawsze należy uwzględnić zaburzenia współwystępujące.

Biegli zwrócili uwagę na to, że występujące u badanego zmiany chorobowe narządu ruchu stanowią przeciwwskazanie do wykonywania pracy fizycznej, dźwigania ciężarów, długotrwałej pracy w pozycji wymuszonej oraz wymagającej pełnej sprawności psychofizycznej. Padaczka stanowi przeciwwskazanie do pracy: na wysokości, przy obsłudze maszyn niebezpiecznych, zmianowej, przy źródłach ciepła.

Problemy natury psychicznej, w ocenie biegłych, wymagają dalszej diagnostyki ale już teraz stanowią istotną przyczynę ograniczeń w zakresie codziennego funkcjonowania. Ubezpieczony aktualnie nie jest w stanie regularnie utrzymywać motywacji do wysiłku umysłowego i fizycznego na poziomie gwarantującym sprawne wykonywanie pracy zawodowej. Stan psychiczny i funkcjonowanie życiowe badanego determinuje zarówno obniżenie poziomu intelektualnego, jak i padaczka oraz organicznie uwarunkowane zaburzenia nastroju i osobowości.

Niepełnosprawność intelektualna - po uwzględnieniu przeciwwskazań zdrowotnych do zatrudnienia wymienionych powyżej – uniemożliwia, zdaniem biegłych, aktywizację zawodową ubezpieczonego na otwartym rynku pracy.

Biegli nie zgodzili się z opinią Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 16.07.2015r., która uznała, że badany jest zdolny do pracy.

-dowód; opinia biegłych k. 14 -17 akt sądowych

Po zapoznaniu się z wydaną przez biegłych opinią, pozwany organ rentowy wniósł do niej zastrzeżenia, w których wskazał, iż biegły neurolog nie wykazał dysfunkcji ruchu pomimo schorzenia kręgosłupa, co potwierdza brak długotrwałej niezdolności do pracy. Z opisu stanu psychicznego z badania psychiatryczno-psychologicznego biegłych wynika, w ocenie organu rentowego, brak ostrej psychopatologii, osobowość o strukturze adekwatnej do poziomu wykształcenia (specjalne, zawód ślusarz) i obniżonej sprawności umysłowej (upośledzenie umysłowe lekkie wniesione do ubezpieczenia). Natomiast zgłaszane przez ubezpieczonego u biegłych myśli suicydalne spowodowane brakiem finansów nie są potwierdzone analizą dokumentacji leczenia psychiatrycznego. Ponadto padaczka z rzadkimi napadami - nie stanowi o długotrwałej niezdolności do pracy, może być jedynie przeciwwskazaniem do wykonywania niektórych prac. Obustronny niedosłuch z zachowaną wydolnością socjalną słuchu oraz uzależnienie mieszane w okresie abstynencji także nie powodują długotrwałej niezdolności do pracy.

Rozpoznawane przez biegłych przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby - nie jest poparte dokumentacją leczenia, ponadto biegli nie wykazali cech niewydolności narządowej w przebiegu schorzenia, co także potwierdza brak długotrwałej niezdolności do pracy.

Wobec powyższego organ rentowy wniósł o wydanie w sprawie opinii uzupełniającej w celu ustosunkowania się Biegłych do wniesionych zastrzeżeń.

W opinii uzupełniającej, wydanej w celu ustosunkowania się do zastrzeżeń pozwanego organu rentowego, biegli podtrzymali wcześniej wydane orzeczenie, nadto wskazali, iż obecnie badany przejawia przede wszystkim zaburzenia w sferze afektywno-behawioralnej. Obserwuje się trwałe deficyty poznawcze oraz objawy zaburzeń nastroju.

Biegli podkreślili stanowczo, że w przypadku współwystępowania niepełnosprawności intelektualnej oraz innych problemów zdrowotnych - to łącznie objawy tych zaburzeń wpływają bardziej negatywnie na wydolność pacjenta niż prosta suma tych dolegliwości a w postępowaniu diagnostyczno-orzeczniczym organu rentowego nie uwzględniono wszystkich występujących u badanego schorzeń i ich interakcji z możliwościami kompensacyjnymi danej osoby.

Biegli wskazali ponadto, że oceniając stopień niezdolności do pracy biegli uwzględnili (1) rodzaj zaburzenia (2) nasilenie objawów (3) przebieg choroby (4) rokowanie (5) wpływ ograniczonych zdolności kompensacyjnych na możliwość podjęcia zatrudnienia na ogólnym rynku pracy - zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym.

-dowód: opinia uzupełniająca k. 33 akt sądowych

Po zapoznaniu się z wydaną przez biegłych opinią uzupełniająca, pozwany organ rentowy zgłosił do niej dalsze zastrzeżenia, stwierdzając, że opinia uzupełniająca nie wyjaśnia wszystkich zarzutów organu rentowego i wniósł o powołanie w sprawie II zespołu biegłych.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 57 ust. 1 i 2 ustawy przytoczonej na wstępie – renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach wskazanych w ustawie, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący, co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. Przy czym w myśl art. 12 wspomnianej wyżej ustawy – niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w myśl art. 57 ust. 1 pkt.2 uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie między innymi pięć lat, jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat. Pięcioletni okres winien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy, do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.(art. 58 ust. 1 i 2 w/w ustawy)

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, a częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.(art.12 w/w ustawy) Oceniając stopień niezdolności do pracy należy, w myśl art. 13 wymienianej ustawy, uwzględnić stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

W przedmiotowej sprawie, Sąd uwzględnił wydaną opinię przez biegłych i uznał ją za wyczerpującą, poddającą wszechstronnej analizie stan zdrowia ubezpieczonego w odniesieniu do jego możliwości zawodowych.

Opinia biegłych została szczegółowo uzasadniona, a ponadto wnioski w niej zawarte nie nasuwały wątpliwości, co do ich trafności, zatem brak było podstaw do dalszego prowadzenia postępowania dowodowego. Biegli szerokiego zespołu są bowiem doświadczeniymi specjalistami z tych dziedzin medycyny, które odpowiadały schorzeniom ubezpieczonego. Opinię wydali po zapoznaniu się z wszystkimi dokumentami leczenia przedłożonymi przez ubezpieczonego. Stanowisko swoje fachowo, logicznie i wyczerpująco uzasadnili a kolejne zastrzeżenia organu rentowego sprowadzały się do polemiki z wnioskami opinii biegłych, bez argumentów merytorycznych, wobec czego Sąd uznał opinię biegłych sądowych za miarodajną dla oceny aktualnego stanu zdrowia ubezpieczonego.

Zgodnie z treścią przepisu art. 100 w/w ustawy: prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, z zastrzeżeniem ust.2

2. Jeżeli ubezpieczony pobiera zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne lub wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy wypłacane na podstawie przepisów kodeksu pracy, prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub renty szkoleniowej powstaje z dniem zaprzestania pobierania tego zasiłku, świadczenia lub wynagrodzenia.

W tej sytuacji Sąd, w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w tym zwłaszcza opinię biegłych sądowych uznał, że odwołanie powoda zasługuje na uwzględnienie i zgodnie z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję przyznając ubezpieczonemu prawo do świadczenia rentowego od dnia 9.06.2015 roku (data zakończenia pobierania świadczenia rehabilitacyjnego) do dnia 31.03. 2019 roku.

W pkt 2 wyroku Sąd Okręgowy zgodnie z przepisem art. 118 1a ustawy emerytalno- rentowej FUS z urzędu orzekł w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Zdaniem Sądu Okręgowego, w okolicznościach przedmiotowej sprawy wystąpiły podstawy do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego, bowiem dowody zaprezentowane w trakcie postępowania sądowego były tożsame z dowodami, którymi dysponował pozwany organ rentowy w trakcie prowadzonego postępowania orzeczniczego. Oznacza to, że przyczyną, dla której ubezpieczony uzyskał prawo do żadanego świadczenia dopiero w następstwie postępowania sądowego nie były dowody, do których organ rentowy nie mógłby się wcześniej ustosunkować a jedynie sama odmienna ocena stanu jego zdrowia dokonana przez biegłych sądowych, wobec czego wystąpiły podstawy do stwierdzenia odpowiedzialności pozwanego organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

SSO Ewa Milczarek